РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 29-го мая 1917. Ч. 62. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, May 29, 1917. No. 62.

ОСНОВАНЄ КОМІСІЇ ДЛЯ ВИГОТОВЛЕНЯ ПРОЄКТУ АВТОНОМІЇ УКРАЇНИ.

Керенський потвердив жаданя салдатів. Грізні заворушеня серед селян в Росії.

ВЕЛИКИЙ НАПАД НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НА АНҐЛІЮ. 76 УБИТИХ І 174 РАНЕНИХ.

Вісти з України.

Комісія для виготовленя проєкту автономії України.

Київ, 9. цьвітня. — **Український зїзд федералістів-автономістів рішив безпроволочно всїми силами і способами старати ся о автономію України. ВИБРАНО КОМІСІЮ ДЛЯ ОБРОБЛЕНЯ І ВИГОТОВЛЕНЯ ПРОЄКТУ АВТОНОМІЇ УКРАЇНИ.**

Зїзд признав рішучо несбходимим безпроволочне підготовленє знаціоналізованя всїх публичних інституцій на Українї.

(„Русское Слово" з дня 11. цьвітня).

Союз українських федералістів-автономістів.

Київ, 9. цьвітня. — **Відбув ся численний зїзд „Товариства українських поступовців".** Се перший раз відбув ся він публично.

На зїзді явили ся представителї многих українських сїл і міст, а також з Петрограду, Москви і з околиць над Чорним морем.

На зїзді ухвалено широко розвинути свою програму — автономію, федералізм і народоправство — і відповідно до сього приймити нову назву „СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ФЕДЕРАЛІСТІВ-АВТОНОМІСТІВ".

Предсїдателем на зїзді був проф. Грушевський.

(„Русское Слово" з дня 11. цьвітня).

Київ. — Зїзд представителів українських орґанізацій полудневих і полудневo-західних ґуберній ухвалив:

Безпроволочно всїми силами і способами творити автономію України.

Поробити приготовленя для наданя їй можливо найбільшого авторітету через орґанізаційне зібранє всїх ґруп населеня України.

Перенести її остаточне ухваленє на Конституційні Збори цїлої Росії.

Орґанізуєть ся комісія для оброблення і виготовленя проєкту автономії України.

(„Новое Время" з дня 13. цьвітня).

Делєґація Українців виїхала до Петрограду.

Київ, 6. цьвітня. — **Нинї виїхали до Петрограду делєґати Української Центральної Ради зєдинених громадянських орґанізацій.**

Делєґація предложить провізоричному правительству окрему заяву з домаганєм ПРИНЦИПІЯЛЬНОГО ПРИЗНАНЯ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ПРАВА УКРАЇНИ НА АВТОНОМІЮ.

Делєґація буде робити також заходи, щоби правительство назначило окремого міністра для справ України, дало дозвіл на утворенє українського полку добровольців, виточило слїдство в справі дїяльности орґанізації „Прикарпатская Русь", поробило полекші для галицьких закладників і т. п.

(„Русское Слово" з дня 7. цьвітня).

Дозвіл на орґанізованє українських полків.

Київ, 11. цьвітня. — **З головної кватири полудневo-західного фронту прийшло позволенє на орґанізованє українських полків з добровольців.**

Жаданя українських кадетів.

Київ, 11. цьвітня. — Зїзд київських кадетів-Українців, які приняли рішеня української воєнної ради, ухвалили отсю резолюцію:

Всї полки, які стоять на території України, повинні доповняти ся виключно з українських жовнірів і офіцирів, бо зовсім без цїли розкидаєть ся їх по цїлій Росії.

Українців, котрі покінчили воєнні школи, належить приділяти до полків, стоячих на Українї.

До науки у воєнних школах належить рішучо посилати Українців виключно до тих шкіл, які находять ся на українській території.

Жовнірів, котрі тепер находять ся в полках, які не стоять на українській території, належить виділити, утворити окремі відділи і батальони та по можности приділити їх до полків, які находять ся на українській території.

Зїзд ухвалив повисшу резолюцію предложити Українському Воєнному Комітетови, Радї салдатських делєґатів київського ґарнізона, Радї робітничих делєґатів петроградського округа і міністрови війни. („Рѣчь" з дня 13. цьвітня).

Основанє „Українського Народного Банку".

Київ, 10. цьвітня. — **Зїзд Українців припоручив комісії, яка має займити ся виготовленєм проєкту автономії України, також справу основаня „Українського Народного Банку".**

Українські бандуристи а революція.

ХАРКІВ, 9. цьвітня. — **В богато селах харківської ґубернії появили ся бандуристи, оспівуючи революцію.** Незвичайний вплив по селах викликують вони своїми „думами" про **„того царя, про того Миколу, про того дурного, про того нерозумного".**

Білоруський народний комітет.

Мінск, 6. цьвітня. — **На зїзді представителів народних білоруських орґанізацій,** які прибули з мінської, моги- лівської, витебської і вільненської ґубернії, **основано народний комітет.**

На предсїдателя комітету вибрано звісного суспільного дїяча, Скирмунта.

ВОЄННІ ПРИГОТОВАНЯ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

Головний тягар війни спаде на Злучені Держави.

ВАШИНҐТОН, 25. мая. — **Росія, яко воєнна сила, є найменьше через два роки виключена з війни; Франція зовсім вичерпана з людського матеріялу.**

Так представляєть ся правдивий стан воєнного положеня після поглядів дуже поважних американських військових знавців.

Хоч Анґлія має ще значну силу, то після гадки знавців боротьба зближить ся скоро до точки, в якій головний тягар війни перейде на плечі Злучених Держав.

„Битва на західнім фронтї — пояснюють знавцї — є представлена в невірнім і неправдивім сьвітлї. Се дієть ся тому, що або алїянти не хочуть подати правдивих подій, або з причини незнаня справи зі сторони американської преси".

Знавцї кажуть, що американський нарід від довшого часу обдурювано щодо правдивого положеня в Европі. Але вже в останних часах представлено яснїйше небезпеку, коли алїянти заявили, що вислїд війни буде залежати в значній мірі від успіхів підводних лодок і від величини помочи Злучених Держав для алїянтів.

Послїдні сьвіжі міліони жовнірів рішать війну. Тому Злучені Держави мусять бути приготовані, що через найблизші два або три роки будуть мусїли двигати головний тягар війни. Тому є конечне, щоби нарід вже тепер був сьвідомий своєї великої задачі.

Говорить ся також богато про неохоту серед загалу до війни. Військові власти надіють ся, що се скоро уступить, коли лише потече перша кров, хоч з другої знова сторони власти признають, що заінтересованє війною є дуже слабе, що пізнати з малого числа рекрутів і слабого купна бондів воєнної позички.

Примусова військова служба дасть вправді потрібну скількість матеріялу, але військового духа треба оживити, кажуть військові знавцї.

Війна потриває 2 до 5 літ.

ВАШИНҐТОН, 26. мая. — **Герберт Ч. Говер,** адміністратор поживи в Злучених Державах, **заявив нинї на зборах редакторів американських часописий, що треба надіяти ся, що війна потриває ще 2 до 5 літ.**

Ґенерал-майор Першінґ, командант перших військ, які відійдуть на поле битви в Европі, **доповнив слова Говера, заявляючи, що Злучені Держави будуть мусїли двигати найбільший тягар війни.**

„Франція є майже зовсім вичерпана — говорив ґенерал Першінґ. — Ми мусимо прийти алїянтам в поміч. Менї дуже прикро признати, що настрій в нашім краю дуже слабий. Нарід не знає грози і страховищ, які приносить зі собою війна. Треба людям в статях пояснювати, що наш край находить ся у війнї та що ми мусимо її видержати до кінця".

Адміністратор поживи, Говер, займаєть ся тепер студіями над ріжними зарядженями, які в дотеперішній війнї видавали воюючі держави в цїли управильненя зужитя средств поживи. Після його гадки в Злучених Державах треба вже нинї завести деякі зарядженя на взір Анґлії.

Важнїйші зарядженя в Анґлії є отсї: Порція мяса для одної особи на обід виносить не більше 5 унцій, а на сніданє не більше 2 унцій; вівторок є днем без мяса; бараболї можна їсти лише в пятницю і вівторок; печенє лїпшого тїста заборонене; не вільно продавати хлїба, який не має ще 12 годин; не вільно робити засобів поживи і урядники мають право переводити ревізії; позволено продукувати лише 10 міл. бочок пива (перед війною 36 міл. бочок).

За нарушенє тих приписів є назначені високі кари.

В РОСІЇ.

Керенський потвердив домаганя салдатів.

ПЕТРОГРАД, 27. мая. — **Міністер війни, Керенський, проголосив нинї в розказі до армії, що провізоричне правительство годить ся на жаданя салдатів та що ті домаганя отсим входять в житє.**

Всї жаданя обіймають 18 параґрафів, з котрих найважнїйші є отсї:

Кождий жовнір має повне право висказувати свої релігійні чи політичні переконаня, без огляду на те, серед яких відносин се дієть ся.

Жовнірам прислугує право носити поза службою цивільну одіж.

12. параґраф зносить обовязок жовніра здоровити своїх старших. Здоровленє (салютованє) старших полишено добрій волї жовнірів.

14. параґраф містить постанову, що жовнір не сьміє бути караний без переведеня процесу. Ся постанова містить однак застереженє, що підчас воєнних операцій командати можуть ужити й сили оружа, коли заходить потреба, аби жовнірів змусити до виповненя даних приказів.

Керенський взиває салдатів, щоби боронили чести вітчини.

ЛОНДОН, 27. мая. — Петроградський кореспондент доносить, що міністер війни, Керенський, видав розказ отсього змісту:

„Підіть рядами наперед, злучені карностию, обовязком і безмежною любовю до революції і краю. Нехай армія і фльота, які мають найбільшу свободу у сьвітї, дадуть доказ, що свобода є запорукою сили, а не зародком немочи, що свобода кує зелїзну карність обовязку і скріпляє воєнну силу краю.

„Памятайте, що кождий, хто оглядаєть ся, стоїть на місци або уступає назад, все стратить. Не забувайте, що будуть проклинати ваше імя, коли не будете боронити чести і свободи краю. Воля народа мусить увільнити край і сьвіт від тих, що ломлять і присвоюють собі закони. Сей високий обовязок кличе вас".

Росії грозить утрата Вірменії і частини Кавказу.

ПЕТРОГРАД, 25. мая. — Міністер війни, Керенський, говорячи на зборах в Гельзінґфорсї (Фінляндія) про воєнне положенє в Малій Азії, заявив:

„Грозить не лише небезпека втрати Вірменії, але також можливість втрати частини Кавказу".

Ґен. Щербатов взиває війско до карности.

ОДЕСА, 25. мая. — На конґресї, в якім брало участь 200 делєґатів, висланих з рамени війск, стоячих на румунськім фронтї, промовляв командант сього фронту, ґен. Щербатов, взиваючи війска до привернення карности.

„Підчас коли принцип мира без здобутків і відшкодовань є високо моральний — говорив ґенерал — **то се не повинно мати впливу на перебіг самої війни. Се є принцип, якого зреалізованє може відбути ся на мировій конференції, але його не дасть ся розвязати в окопах на поли битви. Хто бажає чесно мира, повинен мати все на оці побіду, а передівсїм по війнї, коли побіда є доконечна, щоби не втратити здобутої свободи. Край находить ся в небезпецї. Світаймо ся осьвідомити наш край, що ми нїколи не були так сильні, як тепер, та що ворог нїколи не був так слабий, як під теперішну хвилю.**

„Говорю вам правду і взиваю вас до переведеня могучого наступу. В тій цїли треба привернути сильного воєнного духа і строгу карність".

Ґен. Рузский запевнює, що до осени Німеччина може бути побита.

ПЕТРОГРАД, 25. мая. — Ґен. Рузский, який повернув з північного воєнного фронту до Петрограду, зложивши команду північної армії, запевнює, що на сїм фронтї відносини серед війска значно поліпшили ся.

Ґен. Рузский заявив, що братанє салдатів з неприятелем на фронтї вже устало та що брак амуніції вже усунено. З другої сторони признає ґенерал, що місцеві відносини роблять наступ на більший розмір неможливим.

Після гадки Рузского є річию можливою віднести до осени рішаючу побіду над Німцями і змусити їх до принятя мирових услівій алїянтів, коли відносини в російській армії надальше будуть поправляти ся і коли російські війска зрозуміють свій обовязок супроти краю і алїянтів.

Ґен. Рузский покладає великі надії на особистий вплив теперішного міністра війни, Керенського, на війско.

„Російський салдат є передівсїм селянином, а відтак допера салдатом".

ПЕТРОГРАД, 25. мая. — Міністер війни, Керенський, видав вже ряд відозв до війска, взиваючи його до карности. Перебуваючи на боєвім фронтї, Керенський відбуває щодня збори і відвідує майже кождий полк, заохочуючи до дальшої боротьби проти ворогів свободи і демократії.

Військовий кореспондент доносить з боєвого фронту, що дуже шкідливий вплив на армію мають мирові аґітатори, яких є повно в містах позаду боєвої лінії, а які використують кожду нагоду, аби переконати салдата, що лише скоре закінченє війни може принести йому користь.

„Російський салдат — пише кореспондент — **є передівсїм селянином, а відтак допера салдатом. І тому, коли він почує, що там дома дїлять поміж себе землю, зовсім природно його огортає страх, що він не дістане своєї пайки. В останних часах утеча салдатів з армії трохи зменьшила ся і з того можна заключати, що серед війска сьвідомість з кождим днем зростає".**

Мирова партія має на фронтї великий вплив.

ПЕТРОГРАД, 25. мая. — Було би нерозважно будувати надто рожеві надії з приводу поїздки Керенського на боєвий фронту та з приводу його побіди в Радї робітничих і салдатських делєґатів. Про побіду Керенського в Радї вказує найлїпше статя в урядовім орґанї Ради, в якій говорить ся про становище Ради до дальшої війни, а передівсїм до союзників.

Статя в урядовім орґанї звучить:

„Російська демократія ненавидить війну, але кождий мусить зрозуміти, що війни не можна закінчити тим, що встромить ся баґнети в землю або, коли одна сторо-

(Продовжене на сторонї 3-тїй).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STEKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

З біжучої хвилї.

—o—

Нюйорська часопись „Таймс" (з 27. мая) подає телеграму отсього змісту:

ГАГА, 26. мая. — „Фосіше Цайтунг" з Берліна доносить:

„Конгрес Українців в Києві має особливше значіне, тимбільше, що американський амбасадор Джерард заявив представителя часописи „L'Ukraine", що Злучені Держави підддержать змагання 40-міліонового українського народу в осягненю автономії".

Після тутешних поглядів часопись переочила факт, що Українці домагають ся не лише автономії для тих, котрі живуть в Росії, але жадають також зєдиненя тих Українців, які живуть під ярмом австрійським.

—————

Австрійські Українці в своїй боротьбі проти правительства і Поляків в справі вилученя Галичини находять цілковиту піддержку серед поступових елементів Німеччини. Берлінський „Форвертс" у своїх кількох статях щодо галицької справи рішучо заявив ся проти вилученя Галичини, вказуючи притім на Галичину яко на образ національного поневоленя.

—————

Кореспондент нюйорського „Таймса", Крістіян Л. Лянґе, подаючи характеристику членів нового російського кабінету, пише про міністра заграничних справ, Терещенка:

Він є зовсїм молодий чоловік, около 30 літ, мульті-міліонер з Києва, властитель великої фабрики, основаної його батьком. Його вибрано головно тому, що він репрезентує Українців, підчас коли инші міністри є Великоросами, як се вказують закінченя їх назвиск.

—————

В злуці із соціялістичною конференцією в Стокгольмі часопись „Гетфольк", орґан голяндської соціялістичної партії, реферує проект сербського соціяліста Ілії Мількіча, який жадає, щоби балканські народи зорґанізувати в одну федеративну републику. Він домагає ся, щоби підставою орґанізації балканської републики було зневтралізоване Дарданелів і Трієсту.

Ілія Мількіч виявнює, що не лише соціялістичні партії, але також більшість населеня Балкану, а також капіталістична класа годять ся на таку федерацію. Він каже, що теперішні панують роди на Балкані не походять з балканських народів, і що сї народи не люблять монархічної системи, але толерують її з огляду на заграничну небезпеку.

—————

Звісний ірляндський провідник в Злучених Державах, судія Данієль Ф. Коґелан з Ню Йорку, опублікував у деяких американських часописях статю п. з. „Ірляндія мусить мати державну незвисимість".

На початку своєї статї судія Коґелан заявляє, що ми обдурюємо самі себе, коли кажемо, що **Англія збудувала свою імперію при помочи дипльоматії, а не при помочи сили і лїдступу.**

Але наспів час, коли Европу мусить ся зреорґанізувати на основах демократії. Президент Вілсон сказав, що в сій війні ми мусимо бороти ся за демократію, за права тих, які домагають ся участи в своїм правительстві, за права і свободу малих націй, за такі загально людські права, які забезпечать віковічний мир у сьвіті.

Перші роковини смерти Івана Франка.

Заснув наш поет сном вічним і спить в глибокій могилї. По літах злиднів і недолї, по роках упертої боротьби схилив він свою сиву голову і замкнув виплакані очи, 29. мая 1916 року.

...Серп кинув і пшеничний стіг
І батьків дім...
І відтоді не бачить більше їх...

На львівськім цвинтари, в землї галицької України спочивають його зболїлї кости.

* * *

Іван Франко родив ся 13. серпня 1856 року, в Слободі, недалеко Нагуєвич, дрогобицького повіту. Він — селянська дитина. Замолоду приходило ся йому гірко бідувати і з недолею боров ся до кінця свого житя.

Його житє — се довга-предовга боротьба; боротьба, яку провадить людина за істнованє своє і свого народу. Історичні обставини українського народу в Галичині зложили ся так, що Франкови судило ся не лише стати провідником, який в завзятій боротьбі проти сильнїйшого ворога не лише провадить нарід, але і боронить його своєю грудю і сам бореть ся з ворогом. Йому судило ся стати пророком-ґенієм, що силою свого духа веде свій нарід по шляху поступу до нового, бажаного, щасливого і свобідного житя... Йому судило ся стати неповорушним велитом, що невтомимо накликає свій нарід до дальшої боротьби, дарма, що зневіра закорінила ся в народній души...

* * *

У днях недолї, в найтяжчій годині для галицької України, яка, окружена зі всїх сторін ворогами, починає тратити сили — перед нами являєть ся поетать ґенія і кличе:

Народе мій!...
Невже задармо стільки серць горіло
До тебе найсьвятїйшою любовю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
Задармо край твій весь политий кровю
Твоїх борців? Йому вже не пишать ся
У красоті, свободі і здоровю?

Не тратьте сили, бодріть ся духом! Держіть ся кріпко і всї ходіть за мною, а я

Здобувати-му поле для вас,
Хоч самому не треба,
І стелити ся буду в низу,
Ви-ж буяйте до неба.
Боронити-му вступу до вас
Спижевими шпичками,
І скрашати-му всї пустарі
Молочними квітками.
І служити-му зайцю гнїздом,
Пристановищем птаху,
Щоб росли ви все красше, а я
Буду гинуть на шляху...

Таку ролю перебрав на себе Іван Франко. Се-ж вершини любови, любови основаної на тривкій підставі, сьвідомої добрих і лихих сторін любого народу.

Бо люблю я тебе не лише
За твою добру вдачу,
А й за хиби та злоби твої,
Хоч над ними і плачу.
За ту впертість сліпую твою,
За ті гордощі духа,
Що зійшовши на глупий свій шлях,
Навіть Бога не слуха.

Люблю тебе, мій народе, — говорить поет —

За брехливість твого язика,
За широке сумлїнє,
Що держить ся земного добра,
Мов цїпкеє корінє.
За безсоромність твоїх дочок,
За палке їх кохане,
І за мову й звичаї твої,
За твій сьміх і дихане...

* * *

Важку ролю перебрав на себе Іван Франко. Нарід кругом стогне в неволи, в пітьмі, в темноті. Всї його відцурали ся, ніхто не хоче подати йому помічної руки. І Франко бачить се нарoде нещастє. І в души у нього заворушилось, заболїло ся серце. Він йде між той темний нарід і наболїлим серцем говорить до нього:

...Як би ти знав,
Чого в серці тім повно!
Як би ти знав, як люблю я тебе!
Як люблю невимовно!
Ти мій рід, ти дитина моя,
Ти вся честь моя й слава,
В тобі дух мій, будуще моє
І краса і держава.

Яка велич! Яке почутє любови прискає із сих слів. Який невтомимий труд вложений у незломнім завзятю!...

* * *

Він також знає, що тяжить на його плечах, що його чекає:

Поете, тям, на шляху житєвому
Тобі перлини — щастя не знайти,
Ні захисту від бурі, злив і грому.
Поете, тим, зазнати маєш ти,
Всїх мук бутя, всїх болів і унижень,
Заки дійдеш до сьвітлої мети.

* * *

Серед гуку гармат, серед свисту куль схилив він свою голову, сеиротинин свій рідний нарід.

А ми, в день поминків по помершім Поеті, який дар, який вінець зложимо на могилу сього українського велитня?... Нам здаєть ся, що дух Івана Франка буде найбільше радїти тоді, коли ціла соборна Україна скаже рішучо і твердо, в формі народної присяги, отсї слова:

Ти весь свій вік, весь труд нам віддав
У незломнім завзятю, —
Підем ми у мандрівку столїть
З Твого духа печатю!

ІВАН ФРАНКО В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ І ПИСЬМЕНСТВА.

Історія культури українського народу, а особливо галицьких Українців в останній четвертині XIX. віку і в початку XX. віку вяжеть ся тісно з іменем Івана Франка, котрого всесторонна й вельми енерґічна діяльність спричинила той замітний переворот, якій доверщив ся в лоні галицько-української суспільности на переломі сих двох віків. Так і відчуваєть ся, що в усїм, чим ми ріжнили ся від попередних своїх поколінь, слїдно могутний вплив отсього велита.

Історик нашої культури не буде вагати ся при означуваню осередка духового житя й головного чинника діяльного коло відродженя нашого народу на переломі сих віків. На кождім кроці, в кождій области він стрінеть ся із безпосередною діяльностію Івана Франка, або великим його впливом. Найбільше його значінє відчуваєть ся у розвитку нашого політичного й суспільного житя. Там він немов потряс основами нашого давного житя й поклав нові основи та став промощувати шлях новому житю, а також був настільки щасливий, що міг бачити, як тим новим житєм зажила вся наша суспільність.

А способи, якими він промощував ту нову дорогу?

Ті найріжнороднїйші области його духової творчости: красне письменство з усїми його галузями — поезією, новелею й повістю та драмою, лїтературна критика, публіцистика, наука з усїми своїми галузями, популярна й діточа лїтература — отсе всьо віковічні памятки плодів його духа.

Але коли для історика нашої культури постать Івана Франка, задля своєї широкої, на всї области нашого житя розкиненої діяльности, така вельми виразна, що бє цїлою своєю силою в очи, —так знов письменська творчість Франка, розкинена на всї поля, ставить перед істориком письменства цікаве питане: „Де саме лежить головна сила Франка яко письменника?"

На се, здаєть ся, можна в приближеню відповісти, що побіч новелї, сильної самою в собі, а замітної ще й тому, що нею Франко поклав основи під перелом нашого письменства в сїм напрямі, на перше місце вибиваєть ся творчість сього письменника на поли поезії.

Іван Франко.

НАРОДНА ПІСНЯ.

(Сонет).

Глянь на криницю, що із стіп могили
В степу слезою чистою журчить:
В її оці лично місяця блищить
І сонця промінь грає в чистій фили.
З грудий землї бють водяні жили,
Струї живої рух не кінчить ся й не спить;
Вода-ж погожа тисячі живить
Весни дітий, що вкруг її обсїли.

Криниця та з чудовими струями,
То люду мого дух, що хоч у сум повитий,
Співа до серця серцем і словами.

Як початок тих струй усїм закритий,
Так з темних жерел ті слова повстали,
Щоб чистим жаром серце запалити.

(Се є перший вірш Івана Франка, друкований в часописи „Друг", ч. 3., з 13. мая 1874 р.).

Іван Франко про себе.

(Промова виголошена Франком підчас ювилейного сьвята в 1898 році).

Я не з тих письменників, що звикли нарікати на суспільність і на читачів, ані не з тих, що звикли підладжувати свою працю під пануючий смак своєї громади. Занадто високо розуміючи покликане письменника, я нераз у критичних хвилях не вагав ся стати наперекір пануючим напрямам, і ніколи не переставав виступати проти безтямности, тупоумства та заскорузлости не лише серед суспільности, але також, і головно, серед тих, що беруть ся провадити і просьвічувати її. Не можу сказати, щоби ті могутні противники не платили мені щедро глухою ненавистю, завзятими нападами та клеветами, явним і тайним поборюванем моїх змагань і моїх праць. Так воно мабуть і мусить бути. Та проте я не нарікаю ані на своїх противників, а ще меньше на свою суспільність, у якій бачу та почуваю чимраз більший зріст духового житя, культурности, товарискости та жертвоволїбности, що творить красу всякого житя.

Жию вірою й надією, що ті високі духові прикмети будуть розвивати ся чимраз красше серед нашого народу, і що я дожию ще часів далеко щасливійших і раднїйших від тих, які прожив доси.

У своїй отсе вже близько 40-літній лїтературній діяльности я переходив ріжні степені розвою, займав ся дуже ріжнородною роботою, служив ріжним напрямам і навіть націям, бо доводило ся попрацювати немало крім нашої, української, також німецькою, російською та польською мовою. Та скрізь і завсїди у мене була одна провідна думка — **служити інтересам мого рідного народу та загально-людським поступовим, гуманним ідеям.** Тим двом провідним зорям я, здаєть ся, не спроневірив ся доси ніколи і не спроневірю ся, доки мого житя. Може власне тому, що я непохитно стояв на тих основах і йшов за тими провідними зорями, я не міг удержати ся на все ані при галицько-українських русофілах, ані при галицько-українських народовцях, ані при галицько-українських радикалах, ані при польських демократах і поступовцях, ані при німецьких поміркованих соціялістах, ані при соціял-демократах польських, німецьких і українських. Я завше виходив з їх рядів, коли побачив у них недобір чи то сумлїня, чи то знаня, чи то почуття обовязку.

—o—

ВІЙСКОВА КОНСКРИПЦІЯ.

З Вашінґтону доносять офіціяльно, що під пору є в Америці **більше ніж десять міліонів мущин у віці 21 до 31 літ, спосібних до військової служби.** З того числа **около пять і три чверти міліона припадає на нежонатих. Таких мущин, котрі не займають ся корисною роботою, має бути більше ніж пів міліона (500.000). Сих пів міліона людий покличеть ся до війска ще сеї осени.**

Із всїх спосібних до військової служби людий є 5,729.400 нежонатих, 4,554.900 жонатих, 120.900 розведених мужів, а 40.300 таких, котрі не зголосили ся ані яко жонаті ані яко нежонаті. Процентово є 53.3 нежонатих, а 45.1 жонатих.

Відповідно до затрудненя, з виключенєм 500.000 тих, що не займають ся пїякою хосенною роботою (вони становлять 5 процент), всї спосібні до війска мущини є заняті ось-такою працею: в рільництві, лісництві і скотоводстві 29.9 процент, або 2,864.000 осіб; в копальнях 3.8 процент, або 364.000 осіб; у фабриках і в механїчних промислах 31.7 процент, або 3,035.000 осіб.

Жонаті мущини не будуть увільнені від військової служби, але з огляду на те, що ті мущини працюють на удержанє своїх родин, правительство носить ся з гадкою не покликувати їх покищо до війска, а потрібну скількість рекрутів узяти з числа 5,729.400 самотних.

На увільненє з війска не буде мати впливу ані заняте ані стан дотичного мущини.

Правительство довідало ся, що деякі люди не мають наміру реґіструвати ся в день 5. червня. В тій справі державний прокуратор Ґреґори видав ось-таку заяву:

„Дійшло до мого відома, що деякі ґрупи людий ведуть пропаґанду, яка заохочує мущин, аби вони не реґістрували ся на підставі військового закона, виданого дня 18. мая б. р. Така діяльність є явним нарушенєм закона і департамент справедливости є приготований потягнути безпроволочно кожду провинену ся в тій справі особу до строгої відвічальности. Урядники й аґенти департаменту скрізь по цілім краю дістали припоручене слїдити пильно за тими особами, котрі нарушують дотичний закон.

„Окрім предвиджених кар в самім акті, де виразно уважаєть ся кримінальною провиною, шестий параґраф федерального карного кодексу постановляє кару не більшу як гіетьрічне увязнене для кождих двох або більше осіб, котрі ведуть заговір, аби ухилити ся від виконаня якогонебудь закона Злучених Держав.

„Акт з 18. мая 1917, який можна би назвати „законом вибираня рекрута", є тепер законом Злучених Держав, отже хто тільки в якийнебудь спосіб супротив нього провинить ся, наразить ся на судовий процес, а по доказаню вини буде без сумніву строго покараний".

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене зі сторони 1-шої).

на заявить охоту до закіньченя війни. Заява нового правительства представляє одиноке становище, яке під теперішну пору могли занятн соціялісти. Російська демократія взиває до оружа не лише тому, щоби боронити свого фронту, але також тому, щоби недопустити до пораженя наших союзників, що потягнуло би за собою відтак і поражене нас самих.

„Тому ми, помагаючи нашим союзникам, маємо яко головну ціль боронити не інтереси міжнародних капіталістів, але інтереси нації власні, свободу Росії і здобутки революції. Армія може бути певна, що соціялістичний міністер війни не позволить проливати крови російських жовнірів надармо для ратованя злодійських інтересів міжнародних капіталістів і російська демократія з цілим серцем і душею підопре нове провізоричне правительство в його змаганях привернути военну силу армії як до наступу так і до оборони".

Однак хоч відносини в столиці поправили ся, то сього не можна сказати про відносини на боевім фронті, де салдати рідко коли стрічають ся з головними провідниками Ради робітничих і салдатських делеґатів. На боевім фронті дуже часто аґітатори мирової партії є панами положеня. Одною річию, яка могла би сьому запобігти, була би рішуча відповідь Анґлії і Франції на останну заяву російського правительства.

Мирова партія робить все можливе, щоби переконати російських жовнірів, що вони борють ся за анґлійський і французький капітал та за те, щоби Анґлія могла поширити свої кольоніяльні посілости. Коли би Анґлія заявила свою згідність зі заявою російського правительства, то се вирвало би оруже з рук аґітаторів за миром і показало би безпідставність їх арґументів.

Частина соціялістичної преси проти дальшої війни.

ЛОНДОН, 25. мая. — Більшість російських соціялістичних ґазет заявила ся за дальшим веденем війни. **Виїмок становлять „Правда", орґан петроґрадських крайних соціялістів, і соціялістичні ґазети в Москві.**

Сі часописи заявляють, що армія є умучена війною, та що їй грозить голод, і протестують проти дальшого веденя війни, яка має на ціли лише „оборону загрожених інтересів капіталістів".

Кореспондент з Петроґраду каже, що годі близше подати, як великий вплив на населене мають противоєнні часописи, однак не дасть ся заперечити, що їх циркуляція є велика. Кореспондент представляє пануючий настрій отсими словами: **„Між селянами панує великий неспокій і все вказує на те, що вони зовсім не думають чекати аж на конституційні збори, які мали би розвязати земельне питане. Поодинокі громади беруть земельні посілости у посідане, переважно без жадного відшкодованя".**

Кореспондент доносить також про богато случаїв підпалу і рабованя дворів.

Рада висказує повне довіре новому правительству.

ПЕТРОҐРАД, 27. мая. — На засіданю екзекутиви Ради робітничих і салдатських делеґатів соціялістичні міністри Сокбелев, Церетелі і Чернов зложили звіт зі своєї діяльности від часу вступленя до провізоричного правительства.

Екзекутива Ради висказала всім трьом членам, як також цілому провізоричному правительству своє повне довіре.

Грізні заворушеня селян в Росії.

ПЕТРОҐРАД, 25. мая. — **На підставі вістий з ріжних сторін Бесарабії і Сибіри розпочали ся там грізні селянські заворушеня, масове вивласнюванє, підпали і инші події, які вказують на подібну анархію,** як се було в перших днях поваленя старого режіму в промислових центрах середущої і полудневої Росії.

Бувші злочинці провідниками.

З Енісейска (Сибір) **доносять, що в останних трох тижнях спалено там 30 домів та що мешканці жиють в постійнім переполоху.** Банди людий ріжного походженя і ріжних народностий під проводом анархістів і утікших злочинців перебушували цілий округ. Місцевий комітет Ради робітничих і салдатських делеґатів оголосив воєнний стан і запровадив військову диктатуру, піддаючи під її контролю всі публичні інституції і урядників.

У внутрішних провінціях панує загальна анархія.

В богато містах комітети салдатів запобігли заворушеням в сей спосіб, що виступили з оружною силою, відбираючи охоту до самовільного вивласнюваня і инших насильств.

Однак в деяких місцевостях селяни не уступили й перед силою, і знищили та спалили зрабоване чуже добро.

Панує загальна анархія. Як се показуеть ся з телеґрафічних донесень, положене у нутрі держави є грізне. Заворушеня, неначе заразлива хороба, перекидаеть ся з одної місцевости до другої.

Салдати накладають 1½ міліона рублів контрибуції.

Зі саратівської ґубернії доносять, що в Царицині знесено всякі власти і ціле місто находить ся зовсім в руках селян. Салдати в ціли піднесеня своєї платні наложили контрибуцію в сумі 1½ міліона рублів і забрали на власність кораблі на Волзі.

На один двір в орелській ґубернії напала 20.000 товпа, знищила і зруйнувала його до споду. Шкода виносить 750.000 рублів. Знищеню улягла також ґалерія дорогоцінних образів, з якої позістало лише кілька образів сьвятих. Млини знищено також.

Заворушеня в мінській ґубернії.

Вісти з мінської ґубернії доносять, що заворушеня серед селян доходять до таких розмірів, що хліборобству грозить цілковита руїна. Публичні орґанізації роблять все можливе, щоби переконати селян, що їх робота є нерозумна і для них самих шкідлива.

В одній місцевости селяни зрабували пивницю з вином. Війско не було всилі утихомирити пяних селян.

Анархія в Бесарабії.

Публичні орґанізації і комітети стараються здержати анархію, яка неначе повінь заливає богато місцевостий в Бесарабії. Селяни в околиці Кишенева вигнали худобу на поля, засіяні збіжем. Справа виживленя представляеть ся в сій части Росії незвичайно поважно.

У псковській ґубернії сконфісковано великі посілости.

Комітет селян у псковській ґубернії ухвалив, що всі земельні посілости мають безплатно перейти в посідане селян. Се довело до загальної конфіскати великих маєтків земельних.

Богато місцевих комітетів видало відозви, щоби недопустити до поширеня анархії в инших ґуберніях, в котрих ще доси панує спокій.

В АНҐЛІЇ:

Великий напад німецьких літаків на Анґлію.

ЛОНДОН, 26. мая. — **Після урядового звіту 16 німецьких літаків перевело в пятницю вечером напад на полуднево-східну Анґлію. 76 осіб убитих і 174 ранених.**

Три німецькі літаки зістрілено.

Урядовий звіт звучить:

„Відділ німецьких літаків, числом около 16, зробив напад на полудневo-східну Анґлію вчера між годиною 5.15 а 6.30 вечером. На ряд місцевостий кинено бомби, але шкоди заподіяли вони лише в однім місті, де кілька бомб, падаючи серед улиці, спричинили значні жертви серед цивільного населеня. Крім того ушкоджено також кілька склепів і домів.

„Поліційні рапорти подали дотепер до відома отсі втрати:

„76 убитих, 174 ранених. Між убитими 27 женщин і 23 дітий; між раненими 43 женщин і 19 дітий.

„Наші літаки пустили ся в погоню за німецькими. Адміраліція доносить про знищене трох літаків".

Німецький звіт.

БЕРЛІН, 26. мая. — Урядовий німецький рапорт звучить:

„Відділ літаків перевів успішний напад на анґлійські міста Довер і Фолкстон (на полудневім побережу Анґлії). Також напади в глибину Анґлії дали вдоволяючий вислід".

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

Італійці полонили 10.200, а Австрійці 4.600.

РИМ, 26. мая. — Італійський урядовий рапорт доносить:

„Загальне число Австрійців, полонених дня 23. і 24. мая, виносить 10.245, між тими 316 офіцирів. Крім того здобуто також значну скількість воєнних матеріялів".

ВІДЕНЬ, 26. мая. — Австрійський рапорт звучить:

„4.600 італійських жовнірів і 30 офіцирів взято в полон підчас битви в середу. Вчера число полонених значно збільшило ся".

Італійці полонили знова поверх 1.200 Австрійців.

РИМ, 27. мая. — Звіт ґенерала Кадорни звучить:

„В четвертім дни битви італійські війска розширили здобуті становища. Артилерія була чинна через цілий день без перестанку.

„Пополудни піхота зробила напад, перериваючи зелізничий шлях, який веде з Монфальконе до Дуіно. **Підчас сього наступу здобуто неприятельську батерію з 10 полевих гармат. Число полонених виносить 812, між тими 34 офіцирів.**

„В околиці Монте Куко (на північ від Ґориції) полонено 438 Австрійців і здобуто 1 гармату, 2 метавки і 7 машинових крісів".

В АВСТРІЇ:

Засідане австрійського парляменту розпічнеть ся 30. мая.

АМСТЕРДАМ, 25. мая. — Телеґрама з Відня доносить, що на нараді представників посольських клюбів президент кабінету, ґр. Клям-Мартініц, висказав надію, що перебіг засіданя парляменту буде сього рода, що піднесе повагу Австрії за границею.

На порядку дневнім находить ся цілий ряд нових реформ, які мають на ціли вдоволити ріжні потреби не лише держави, але й поодиноких народів, входячих в її склад.

Наради парляменту мають розпочати ся 30. мая.

(Се перше засідане австрійського парляменту від часу виповідженя війни).

СВОБІДНА РОСІЯ.

Там, де кривда і зневіра в палатах гуляла,
Там, де пітьма із безправством гопки витинала,
— Днесь не знає мужик пана. „Свобода!" — гукає,
Виїзджає на лан панський, збіже засіває.

І у війску новобранець: „Свобода!" — гукає.
— „Я не буду карать Німця; най 'го Бог карає!"
Днесь нарікання не чути, свобода настала!
Нехай буде сій країні вічна слава, слава!...

Евген Жуковський.

Бруклин, Н. Й., 25. мая 1917.

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку тов. „Вільні Козаки міста Львова" в Ню Йорку і пп. урядникам Товариства: п. П. Дідухови, предс.; А. Бродин, секр. фін.; О. Васильців, секр. рекор.; С. Савіцький, кас., за скоре і легке виплачене посмертного в сумі 100 долярів по моїм мужови Михайлі Котіцьким, котрий вступив до товариства 3. червня 1916 року, а помер 14. цьвітня 1917 р. Желаю товариству доброго успіху і красного розвою. — **Анна Вовк.** 62

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешкане з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

Пошукую свого брата **МАКСИМА ТКАЧУКА** з села Слобідки, пов. Товмач. Хто би о нім знав, або він сам, зводить зголоситись на адресу. 62

NYKOLA TKACZUK,
8 Bargley St., Newark, N. J.

Пошукую брата **ЙОСИФА КУДРИЧ** з Гостова, пов. Товмач. Перебував в Джерзи Сіти. 62

ANNA KUDRYCH,
306 Bristol St., Brooklyn, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Цілий сьвіт стане проти Німеччини.

На зборах сталевого тросту судія Гері, предсїдатель „Юнайтед Стейтс Стіл Трост-у", заявив, що европейські невтральні держави: Голяндія, Данія, Норвегія і Швеція, а також ціла полуднева Америка стануть до боротьби з Німеччиною.

Американські Ірляндці проти ірляндської конвенції.

Політична організація американських ірляндців, „Приятелі ірляндської свободи", оголосила заяву, в якій протестує проти заповідженої премієром Англії, Ллойдом Джорджом, ірляндської конвенції. В заяві говорить ся, що ся конвенція не буде презентантом ірляндського народу, бо її ірляндники будуть інструментами англійського правительства.

В справі освободженя Чехо-Словаків.

Сенатор Кеніон з Айови вніс у конгресі резолюцію, щоби підчас мирових переговорів Злучені Держави наставали за освободженем і независимостию Чехо-Словаків. Дискусію над сею справою відложено.

Гураган убив 183, а ранив 1.036 осіб.

Страшний гураган, який перейшов через 7 стейтів, спричинив смерть 183 осіб, а 1.036 осіб понесли тілесні ушкодженя. Шкода в господарствах виносить понад 5,000.000 долярів. Гураган почав ся минувшої пятниці в стейті Канзас, в суботу перелетів через стейти Іллінойс і Індіяна, а в неділю через Тенесі, Алабаму, Арканзо і Кентоки.

Жертви в людях після стейту представляють ся так:

Ілліной	136 убитих	775 ранених
Арканзо	9 „	12 „
Індіяна	7 „	200 „
Кентоки	23 „	17 „
Тенесі	6 „	32 „
Алабама	2 „	— „

Найбільші страти понесло місточко Мантун, Ілл., яке числить всього 10.000 мешканців. В сїй місцевости згинуло 54 осіб, 500 ранено, а шкоди в майні виносять понад 2,000.000 долярів.

Немеьші потерпіло місточко Чарлстон, Ілл., де згинуло 38 осіб, 150 ранено, і шкоди в господарстві обчисляють на 1,000.000 долярів.

10-долярові бонди.

Правительство Злучених Держав згодило ся на пропозицію великих банкирів, щоби видати 10-долярові бонди, як „Позичка Свободи". 10-долярові цертифікати вийдуть вже правдоподібно нині. Можна їх буде купити в кождім місци, як всякий инший крам. Великі підприємства задумують заждати від своїх робітників, аби кождий купив бодай один 10-доляровий цертифікат „Позички Свободи".

Фармери проти конскрипції.

Федеральні власти заарештували Г. Т. Браєнта з Лідерс, Тексас, котрого уважають предсідателем товариства „Фармер'с енд Лейборер'с Протектів Ассошіейшен оф Амерік". Се товариство заявляє, що буде оружно поборювати конскрипцію. Заарештовано в ріжних сторонах Тексасу понад 20 осіб, які стоять у зносинах зі згаданим товариством.

Презвитеріяни за жіночим правом голосованя.

Більшість членів головного виділу презвитеріянської церкви в Злучених Державах на своїх зборах в Даллас, Тексас, ухвалила резолюцію, яка жадає для женщин загального права голосованя.

Американські робітники-Жиди проти самостійної Палестини.

Члени жидівської федерації соціялістичної партії і відпоручники національної ради жидівських робітників відбули минувшої неділі в Ню Йорку наради в справі жидівського конгресу в Америці. Головною точкою нарад була справа Палестини, якій аліянти задумали надати самостійність. Жидівські робітники одноголосно спротивили ся сьому плянови.

Балфур відїхав до Канади.

Англійський міністер заграничних справ, Артур Балфур, по пілумісячнім побуті в Злучених Державах відїхав до Канади відвідати тамошне правительство.

Пси їдять тіло свого пана.

Деякі мешканці місцевости Вінфілд, Л. Айленд, Н. Й., мали нагоду бачити зворушаючу сцену. Ото від пятниці (18. с. м.) ніхто не бачив одного з тамошних мешканців, 50-літного Чарлса Віткінса. Аж в неділю (20. с. м.) сусїд довідав ся про причину, коли побачив Віткінса лежачого на підлозі, а коло нього два його великі пси, які роздирали тіло свого пана. Сусід зараз покликав полісмана. Зібрала ся товпа людий, але пси не давали нікому приступити до трупа. Аж коли псів поланано шнурами, тоді товпа зблизила ся до трупа.

З липни появить ся мирова комета і буде конець війни.

Кажуть, що в липни зайде в цілім сьвіті дві важні події, а іменно: появить ся нова комета і наступить загальний мир. Ся комета буде правдоподібно називати ся „мировою кометою". Американський професор Вольф каже, що від часу, як ся комета появила ся була перший раз, минуло вже 60.000 літ.

Згадана комета — як кажуть — робить 131 англійських миль на секунду. Вона належить до найбільших комет сьвіта, але коли тепер покаже ся, то однаково не можна буде її бачити цілу, бо буде віддалена від землі 164,000.000 англійських миль. В липни можна буде бачити її на кождій точці земської кулі.

НОВИНКИ.

Міські вибори в Росії.

Ціла Росія приготовляє ся до нових міських виборів. Вибори відбудуть ся рівночасно у всіх містах. Своїх кандидатів виставляють дві політичні партії: ліберали (кадети і инші) з одної сторони і злучені соціялістичні організації з другої сторони.

Манїфестація Естонців на улицях Петрограду.

Дня 8. цьвітня відбула ся в Петроградї величава манїфестація Естонців. В манїфестації взяли участь тисячі петроградських Естонців і жовнірів-Естонців в ріжних сторін. Манїфестанти несли таблиці з написами: „Демократична република!", „Автономія Естонії!", „Війна до кінця!", „Земля для народу!" і т. п., співаючи притім свої національні пісні.

В Таврійській палаті манїфестанти передали деклярію, яка жадає демократичної републики, автономії Естонії і національної самоуправи.

Польська державна рада жадає звільнення.

З Лондону доносять, що берлінський „Льокаль Анцайґер" опублікував заяву польської державної ради, яка жадає від Австрії і Німеччини, щоби її розвязати.

Причиною сього має бути спільна відповідь Німеччини й Австрії, які відложили рішенє польської справи на пізнійше, а рівночасно оба правительства старають ся винайти новий спосіб полагодженя польської справи.

Союз демократичного православного духовенства.

В Петроградї зорганізував ся союз демократичного православного духовенства, який поставив собі в основу праці слідуючі цілі: Кождий член церкви повинен брати діяльну участь у всіх сторонах її житя, весь нарід повинен брати діяльну участь в устрою і управі держави на основі загальної рівноправности і свободи совісти, установити на науці Христа справедливі відносини між працею і капіталом, а також признане працюючій клясї прав до землі.

Предсїдателем сього союза є сьвященик Д. Я. Попов.

Пропаганда духовенства за миром.

З Німеччини доносять, що у всіх воюючих і невтральних державах Европи духовенство розвинуло сильну пропаганду за миром.

Норвежські робітники протестують проти вивозу поживи з краю.

З Копенгаген (Данія) доносять, що в Норвегії проявляють ся робітничі заворушеня з причини вивозу продукції за границю. Минувшого четверга (24. с. м.) в столиці краю, Кристіянії, фабричні робітники покинули роботу і демонстрували попри парляментарний будинок. Підчас демонстрації давали ся чути оклики, жадаючі заборони вивозу продукції за границю.

Страшні знищеня на Литві.

Литовське бюро в Льозанні (Швайцарія) оголосило статистику знищень в тих частях Литви, яку заняли Німці. На основі статистики на Литві находить ся тепер 150.000 мешканців, які полишені на долю нужди і голоду. 400.000 господарств знищені. Відносини серед населення страшні.

7,000.000 убитих на війні.

Міністер Гендерсон, член англійської воєнної ради, заявив, що від початку сеї дикої війни убито вже 7,000.000 мущин, а загальне число убитих, ранених, полонених і т. п. виносить понад 45,000.000, або стільки, скільки замешкує цілу Англію, Ірляндію і Шотляндію.

Міністер Гендерсон сказав:

По трох літах нечуваних битв ще доси нема найменьших виглядів на скоре приверненє миру. Довготриваюча страшна війна зродила питанє, чи не вдалоб ся привернути мир при помочи переговорів. Се є покищо неможливе, бо Німеччина стремить ще й нині до запанованя над сьвітом, як се було три роки тому. Аліянти мусять видержати, аж доки німецький мілітаризм не буде знищений.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Л. Щ., Дітройт, Міш. — Лист не має загальної вартости. Не буде поміщений.

М. Ф., Ембрідж, Па. — Вірш заслабо зложений. Неможливо помістити його в часописи.

М. П., Провіденс, Р. Ай. — Не буде поміщене. Тема занадто тяжка і лихо оброблена.

М. М., Літл Фолс, Н. Й. — Пощо Ви дармо трудите ся? Адже Ви повинні се знати, що безименні дописи йдуть без читаня до кошa. Як не хочете виявити редакції свого імени, як не маєте до редакції довіря (хоч редакція Ваше імя може задержати в тайні), то не забирайте непотрібно часу ані собі, ані нам.

САВТ САЙД, ПІТСБУРГ, ПА.

ЗАХОДОМ СПІВАЦЬКОГО ТОВАРИСТВА „БОЯН" відограєсь ся представлене

„АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ"

образ з житя українських робітників, в 3-ох актах, Стефана Макара

ДНЯ 3. ЧЕРВНЯ 1917 (на Зелені сьвята)

в парафіяльній гали при 7-ій улиці.

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 8-ій ВЕЧЕР.

ОСОБИ:

Іван Розвага .... тов. Василь Сорочак
Сява, його жінка .... тов. Розалія Стислоська
Маруся, їх донька .... тов. Параска Яць
Михайло Чорний (Словак) .... тов. Іван Яць
Анна, його жінка .... тов. Марія Урбан
Джордж Шмбайголова .... тов. Василь Гринько
Гриць .... тов. Андрей Землянський
Василь .... тов. Михайло Гриб
Данько .... тов. Іван Пригода
Петро .... тов. Петро Гой
Зузі .... тов. Анельна Кречковська
Детектив .... тов. Гринько Саган

Річ діє ся коло Пітсбурга коло копальні угля.

Ціна тікетів 75, 50, 35 і 25 цнт.

Запрошуть ся всїх Родимців до численної участи, позаяк се представлене ще не було гране в нашій місцевости, а беруть у нїм участь як найлїпші сили. Тож просить ся всїх прийти на се представлене, а будьте певні, що не пожалуєте.

62-63 КОМІТЕТ. ТОВ. „БОЯНА".

ДОПИСИ.

З TOLLESTON, IND.

По „Українськім Дни" в Толестон і Ґери, Інд.

З ріжних місцевостий появляють ся дописи з праць і подій „Українського Дня", то чомуж би не подати до відома загалу діла тутешних Українців, їх методу шireня просьвіти і участь в „Українськім Дни". Набуте досьвіду ніколи і нікому не зашкодить...

Скільки нас тут Українців жие в сій околици, сього ані я докладно не знаю, ані мої вірні товариші не знають, ба навіть тутешні міські власти також не знають!

Чому тутешні міські власти і Українці не знають, скільки українського народу жие в сій околици, се річ зовсім зрозуміла, а то тому, що через брак просьвіти і через науку демаґоґів між Українцями запанував сепаратизм в думках, причина поділу на відрубні громадки, котрий є тим шкідливий, що у великій степени ослаблює сили в народній праці.

Тут жиють ось-такі Українці:

1. З російської области, поділені на три части, зпомежи котрих найбільше діяльне було так зване „поступове товариство", але праця його членів не довела їх прихильників до сеї сьвідомости, що тепер є пора визволеня українського народу зпід ворожого гнету і пора скиненя чорносотенного російського строю. Друга часть російських Українців бавила ся в метаморфозу, як безглузді жаби або мотилї, щоби з маленького бути великим і зі шкарадного красним. Ся друга часть може сьміло носити назву „провокатори". Теперішна російська революція і тимчасове републиканське правительство здемаскувало їх. Вони мали очи, а не виділи і уха мали, та не чули. Про трету часть не буду нічого і згадувати...

2. З угорської области держать ся галюцинації, що вони не той український нарід, який жие у російській або галицькій области, але що вони є опущеною часткою російського народу. Їх демаґоґи довели до того, що вони не є здібні до ніякої народної праці без теократії (панованя сьвящеників). Сї мають очи і вже бачать, і мають уха, але ще не чують. Ся ціянкалія (рід страшної отрути) витворила новий елемент, котрий носить назву нової, доси ще ніде нечуваної на сьвіті народности: „Ґреко-католік". Коли є місце на сїй землици на всілякі дива, то чомуж би не було місця і на сю чудасію?!

3. З галицької области, з німецького арсеналу, а з польської кузнї, так звані мазепинци, хахли, уніяти, дзїч степова, бунтовнікі і т. д., над котрими висить анамета (проклін церкви), ті — як звичайно буває — вівці без пастиря, бо до чужого не пригорнуть ся стада, — не инакше поступили від своїх асимілянтів, бо число душ (около пятьдесять) поділили на чотири части так, аби не було з них хісна український суспільности.

Декотрі одиниці з висше наведених областий є вже на стільки умово розвинені, що хоч з обавою, але всетаки признають ся до Українців, а решта з них не мають навіть понятя, до якої народности вони приналежать.

Усї ті люди жиють і працюють в Америці не від нині, а однак ані Американці ані инші проживаючі тут народности не знали їх ані не бачили їх політичними очима. Аж „Український День" усунув заслону зперед їх очий і вони пізнали нову народність — українську, котра прийшла на сьвіт сотки літ тому і має нині свою питому, ненагану історію.

Зпоміж Українців сеї околиці, котрих в приближеню можна числити около 500 родин, усього дванайцять осіб зрозуміли вартість народної солїдарности, народної праці та народної потреби; котрі, користуючи з нагоди наданого представниками сеї держави і президентом привілею, поспішили з несенем помочи потерпівшим землякам через европейську війну. Стараня їх були без підступу і облуди, що може доказати історія „Українського Дня" в сїй місцевости.

На сїй студеній пустини, на так прикрих пісках, яких тут повно довкола, чи може хто почути голос бідних, опущених, виморених людий, котрі в часї війни і по війнї раді би ще віджити? А коли тих нещасливців поратує чужий скорше ніж свояк, то се буде сьвідоцтвом, що чужинець мав добре серце, почув їх голос терпіня, а свояки будуть мусїли соромити ся, що були так байдужними і нечулими на терпіня ближних.

Отже з 500 українських родин знайшло ся лише дванайцять щирих осіб в околици, котра числить около 50.000 мешканців. А день був досить привітний. З того видко, що Українці мають дуже прикру і тернисту дорогу, бо як по инших місцевостях було, так і тут. Одні взяли участь в народній роботі, а другі відцурали ся її. Були такі, що давали жертви, а були такі, що відмовляли.

А вам, товариші і товаришки, з сеї місцевости і зі всїх висше наведених областий, не встидно, що ви не брали участи в „Українськім Дни" і не жертвували нічого для своїх нещасливих земляків? Єще є час змити з себе пятно ганьби, жертвуючи суму по вашій можности навіть на руки місцевого комітету під адресою: А. Цебак, 2129 W. 11th Ave.; або: І. Щерба, P. O. Box 269, Tolleston, Ind. Инакше сей ґріх все буде тяжіти на вашій совісти, що ви не зробили того, що повинні були зробити! Зрозумійте, що не тільки сих дванайцять Українців зрозуміли ваґу помочи в так прикрій хвили, але се зрозуміли також і Американці не лише по инших місцевостях, але навіть і в сїй місцевости, як адвокати і майор міста та богато инших жертводавців, як виказують лїсти.

На сїм місци позволю собі в імени наших нещасних земляків у старім краю зложити щиру подяку тим Американцям, котрі старали ся безінтересовно о позволене на таку збірку, як рівнож тим, котрі дали позвіл на се гуманне діло і всїм тим, що зложили свої жертви.

А Вам, любі Товариші і Товаришки, котрі брали чинну участь в сїй історичній хвилї, словом подяки нехай буде благословенство Всевишнього Бога по віки в сїм і будучім житю.

На особливше признане, котре може послужити всїм слабодухам за приклад, заслугує 7-літний син Неньки-України, Володимир Заготинець, котрий зібрав до пушки $1.25, а також дівчата: Марія Сотак, Анна Сотак, Юлія Сотак і Марія Петрик, котрі, в останній хвили повідомлені і запрошені до участи, не відмовили просьбі і богато причинили ся до збірки жертв.

Добре поінформований.

З SYRACUSE, N. Y.

Початки роботи „Українського Дня" і праця місцевого душпастиря.

Коли ми довідали ся з часописий про ухвалене конґресом „Українського Дня", завязав ся сейчас комітет з двох товариств, а іменно: Укр. і Зап. Січи. Сей комітет удав ся за порадою до о. О. Пристая і просив, аби о. Пристай скликав загальні збори в справі „Українського Дня". А о. Пристай відповів комітетови, що він про се нічого не знає. Один з комітетових виняв тоді часопись „Свободу" і подав її о. Пристаєви, а о. Пристай відповів, що він в часописи „Америці" сего не бачив.

По короткій нарадї з комітетом о. Пристай згодив ся скликати загальні збори в справі „Українського Дня" на день 15. марта. На тих зборах явили ся представники всїх місцевих братств і товариств і вибрали слїдуючий головний комітет: о. О. Пристай, голова; Н. Дідуник і А. Варіян, касієри; В. Осухівський, секретар.

Сей комітет сповнив свій обовязок, крім о. Пристая. Отцю Пристаєви було припоручено пійти до майора міста з *просьбою о позволене на публічну збірку*. Отець Пристай як зачав іти до майора міста, то йшов через два тижні і аж на третий тиждень вступив до сіти гол. Потім о. Пристай скликав збори на нараду і заявив, що майор міста нам на „теґ дей" не позволив. Після того комітет вибрав ширший комітет з о. Пристаєм і припоручив йому пійти ще раз до майора міста.

В означенім часї комітет зійшов ся на нараду і зателефонував до о. Пристая, але о. Пристай відповів телефоном, аби комітет зійшов ся до шапи, а там дістане всї інформації від п. А. Варіяна. Тоді двох комітетових пійшли самі (без о. Пристая) до майора, але не застали його в сіти гол. Відтак член комітету, п. А. Варіян, видячи, що о. Пристай не сповнив свого обовязку, рішив ся пійти сам до майора та просити його о дозвіл збираня жертв в день 21. цьвітня. Майор міста заявив, що його запізно повідомлено і що він сам не може на се позволити, тільки треба скликати міську раду, а на се вже закороткий час, бо лише три дни перед „Українським Днем".

Відтак п. А. Варіян скликав комітет на нараду і заявив, що майор міста позволив збирати жертви всюди не тільки в той один день, але через цїлий тиждень, — та зате не вільно продавати відзначків. На тих зборах комітет запитав ся о. Пристая, чому він о се не постарав ся, а о. Пристай не відповів нічого, лише вийшов з галї і більше не повертав. Оттакий то з нашого о. Пристая патріот і народний робітник!

Після того весь нарід упав на дусї, але комітет, не зважаючи на о. Пристая, взяв ся щиро до праці і в двох днях повідомлено поважне число дівчат і мущин, котрі в дни 21. цьвітня розійшли ся з пушками по офісах, шторах і домах та зібрали $673.69, котру то квоту вислано на адресу Української Ради в Америці.

Комітет складає сердечну подяку Вам, п. Андрію Варіян, і Вам всїм, Братя і Сестри, за Вашу щиру працю, що Ви посьвятили день для бідних вдів і сиріт у старім краю, і Вам всїм жертводавцям, що причинилисьте ся своїми центами втерти заплакані очи бідним вдовам і сиротам. За те Вам велике спасибіг!

Віктор Осухівський,
секретар комітету „Українського Дня".

—o—

На весїлю п. Франка Ґаґирич і п. Маґди Бочан в Сиракюз присутні гості зложили новоженцям грошевий дарунок, але добрі серця молодих призначили свій дарунок для вдів і сиріт, потерпівших *у старім краю через війну*. Сей дар Панства Молодих (в квоті 15 долярів) прилучено до фонду „Українського Дня". Пану Ґаґиричови і його чесній Подрузі най Бог дає: многая і благая літа!

—o—

З DETROIT, MICH.

Чому в Дітройт не було „Українського Дня".

Серце болить чоловіка, коли возьмеш до рук „Свободу" і вичитаєш, що в тій або в инщій місцевости зібрали стільки або стільки на вдови і сироти в старім краю підчас „Українського Дня". А в нас, в Дітройт, нічого! Та не наша тут вина. Вина федераційників, інтернаціоналістів та всякої иншої погані.

Ми дуже втішили ся, що за стараньем Всечеснійшого Отця Адміністратора Понятишина президент великої американської републики, Вудров Вілсон, назначив день 21. цьвітня днем українським, в котрий ми могли збирати жертви на тих нещасних наших братів і сестер в старім краю, котрі простягають до нас свої зболілі руки, просячи нас о виратуванє їх від загибели. Ми сейчас, як нам прислано, що було треба, від Української Ради, зорґанізували комітет з тих товариств, які симпатизують з Українською Радою (а їх є тут велика більшість) та старали ся дістати дозвіл від мейора міста.

Коли ми явились у мейора і представили йому справу як слїд, то мейор відніс ся до сього дуже прихильно, але через навал справ до полагодженя казав нам прийти два дни пізнїйше. Коли ми прийшли другий раз, то мейор міста відказав ся дати дозвіл на збиранє жертв, мотивуючи се тим, що між нами нема порозуміня. Каже: „В мене вже було три ґрупи за дозволом, а я тепер не дам нікому!"

І так через брак солідарности, братерства і любови „Український День" в Дітройт зістав загиреннй. Як ми опісля довідали ся, то тими ріжними „ґрупами", через котрі „Український День" зістав загирений, були: федераційники, інтернаціоналісти і революціонери, а з ними і Вeч. о. Е. Бартош з Гамтрамк (передмістє Дітройт). Гарна компанія, нема що казати!

Не дивуєм ся ані федераційникам, таким як „товариші" Підгайний, Цимбалістий, Цайдак і Королишин, ані не дивуєм ся таким революціонерам як Ткачук та Лата, бо сї люди ще ніколи нічого доброго для української справи в Дітройт не зробили. Але дивує нас, дуже дивує: чому то о. Бартош прилучив ся до сеї чесної компанії? Прецінь о. Бартош має парохію в Гамтрамк, котрий до Дітройт не належить, і коли не хотів прилучити ся до нашого вже зорґанізованого комітету, то чому не старав ся о „Український День" в Гамтрамк? Я певний сього, що як би о. Бартош з своєю парохією і товариствами прилучив ся був до нашого комітету, то ми би з певностию були мали „Український День" в Дітройт. Бо з тими федераційниками та соціялїстами і так ніхто не числить ся. О скільки мені відомо, то вони дістали позволене збирати жертви по хатах. Але сї „нехристи" ходять лише по наших людях, помимо сього, що мають позволене йти від хати до хати. Вони знають, що чужинець їм нічого не дасть, а від свого то вони видруть бодай собі за день заплатити. Встид вам і ганьба від цїлого українського народу за вашу брудну кириню! Ви, панове, не досить, що нічого не робите, але ще й другим перешкаджаєте працювати. Ми аж тепер вас пізнали і будемо знати, як вас цінити в будучности.

Українець.

—o—

З SYKESVILLE, PA.

„Український День" в нашій місцевости.

Приходить ся і нам згадати дещо про „Український День", котрий відбув ся 21. цьвітня. Наша місцевість невелика числом, а проживає у нїй трохи людий з Уґорщини (Словаки) і до яких 9 родин українських з Галичини.

Як тільки пійшла чутка, що у Вашінґтонї назначено вже день для збираня жертв українським вдовам і сиротам у старім краю, то у нас товариство *У. Н. Союза вибрало комітет* (п. Івана Кантора і п. Івана Оленика) і колекторів, котрі заняли ся збиранєм жертв, а то: Николая Чорнія і Гната Темнюка на один плейз, Йосифа Кикіша і Михайла Люльку в тій же місцевости і Стефана Тура та Стефана Спака на другий плейз. Хоч тоді день був з дощем, то наші колектори не жалували свого часу, стратити по шихті і їздили карою на другий плейз, за що собі ані одного цента не порахували. *За се Їм належить ся честь і подяка*, бо вони відчули в своїй души відгомін того плачу, що несеть ся сюди зза моря, та не повстидали ся просити чужих людий о запомогу для наших бідних родимців у старім краю.

Правда, тут межи нашими угорськими людьми було можна почути богато лайки, а до того причинив ся „Американскій Русскій Вѣстникъ", котрий відносить ся дуже ворожо до українського народу і стоїть на тім моральнім уровени, що й москвофільська „Правда" і инші кацапські ґазети. Та помимо того деякі Угорщани вважали більше на слова „голодного накормити", ніж на теревені загонистого „Вістника". Честь їм за се!

Всїм тим, що потрудили ся на „Український День", і всїм чесним жертводавцям складає ся на сїм місци сердечне: спасибіг!

Зібрано разом $62.14, котрі комітет відослав у призначене місце.

Михайло Люлька.

—o—

З BINGHAMTON, N. Y.

Вислїд „Українського Дня".

Нам на „Український День" не зовсім добре повелось, а то з тої причини, що майор міста не хотів позволити на збірку, аж уже в остатний день позволив. Отже хоч так мало часу остало ся, то знайшли ся щирі Українці, котрі заняли ся тою справою. Найбільше заслужив ся тут п. Павло Ковалюк, котрий, не зважаючи на те, що стратив кілька днів роботи, ходив і старав ся всїми силами, щоби „Український День" випав як найкрасше.

На сїм місци складаю щиру подяку всїм тим, котрі занимали ся тою справою. Видно, що вони почули той стогін материй і плач дітий, котрі зза моря простягають свої висохлі руки, благаючи нас о яку-таку поміч. Єще раз дякую сердечно комітетови і всїм тим, що ходили з пушками. Взиваю всїх Вас: Працюйте, як можете, аби помогти своїм братям і сестрам у старім краю. Гаразд!

Українець.

При тім залучаю ще спис датків, які жертвували отсї добрі люди: На весїлю у п. М. Тхора зібрав М. Ґулячок $5.00. На весїлю у п. М. Ґулячка зібрав М. Пєкний $3.00. Члени Тов. „Запорожської Січи" жертвували: М. Пєкний $1.25, П. Пєкний і І. Яримкевич по $1.00, І. Савка і Павло Ковалюк по 35 цнт., П. Пилюк, М. Тхір і С. Лех по 25 цнт. — Разом $4.70, а загалом $12.70. Сї гроші я вишлю на руки о. Сидоряка в Пасейку.

МІЛВОКІ, ВІС.

ТОВ. ІМ. ІВАНА ФРАНКА, ВІД. 103 У. Н. СОЮЗА
— уладжує —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3-го ЧЕРВНЯ 1917 Р.

в гали під ч. 417—9 улиця, на норт сайд.

Початок о годині 2-ій пополудни до 12-ої в ночи.

На сей баль запрошуємо всїх Українців з Мілвокі і околиці. До танцю музика буде приґравати старокрасві арії. За чесну обслугу і добру забаву ручить

61-62 КОМІТЕТ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

УКРАЇНСЬКЕ ПОСТУПОВЕ РОБ. ТОВ. „ПОМОРЯНИ" В НЮ ЙОРКУ,

відограє перше театральне представлене

„КОЗАЧЕ СЕРЦЕ"

в трох діях зі співами, танцями і музикою

В СУБОТУ, ДНЯ 2-го ЧЕРВНЯ 1917 Р.

В ARLINGTON HALL, 19-23 St. Marks Place, New York, N. Y.

ОСОБИ:

Сотник Тетеря	тов. М. Кравець
Марина, його жінка	тов-ка А. Кузик
Оксана, їх дочка	тов-ка Д. Кучкуда
Перепелиха, стара ключниця	тов-ка Д. Мельник
Остап Кренемко, атаман розбійників	тов. Гр. Шевчук
Максим Палївода, розбійник	тов. Ев. Олїйник
Омелько Кваша, розбійник	тов. В. Карпович
Грицько Панасюк, розбійник	тов. Ст. Бемко
Іван Твердохліб, розбійник	тов. Ст. Лоїк
Кузьма, розбійник	тов. Ст. Різник
Гершко, коршмар	тов. П. Бемко
Іван, слуга сотника	тов. Ст. Лацьків
Домаха, молодиця	тов-ка А. Федоришин
Христя	тов-ка Ев. Пічеха
Метря	тов-ка О. Лупій
Староста	тов. Гр. Гупало

Розбійники, козаки і дівчата.

Управитель сьпіву п. П. Букс. Режісер п. Ю. Дубінський.

МУЗИКА ВЛАСНА.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ІЙ ВЕЧЕРОМ.

Вступ 75, 50 і 35 центів.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Шановна Громадо! Товариство „Поморяни" за час свого істнованя уряджує се перше представлене своїми власними силами, яке ще доси не було ґране на американській земли. Представлене се є дуже занимаюче, в якім характеризує ся житє наших предків і їх спосіб пімсти над нашими гнобителями. — Маємо повну надію, що Впов. Родимці підеприть змаганя нашого товариства і численно прибудуть на се представлене а з певностию не пожалують. — За порядок заплаче

62-64 ВИДІЛ ТОВАРИСТВА.

Антін Чехов.

Дома.

—о—

— Приходили від Ґріґорєвих за якоюсь там книжкою, але я сказала, що вас нема. Листоноша приніс ґазети й два листи. А от що, Евгене Петровичу, я просилаб вас звернути увагу на Сергія. Нині й позавчера я запримітила, що він курить. Коли я зачала його напоминати, то він, як звичайно, заткав уха й голосно заспівав, щоби заглушити мій голос.

Евгеній Петрович Биковський, прокуратор окружного суду, щойно вернув з засїданя й здіймав у себе в кабінеті рукавички, поглянув на ґувернантку, що йому рапортувала і засьміяв ся.

— Сергій курить... — здвигнув він плечима. — Представляю собі того шкраба з папіросом! А йому-ж скільки літ?

— Сім літ. Вам се видаєть ся не важне, але в його віку куренє то шкідлива й зла привичка, а злі привички треба викорінювати в самім початку.

— Зовсім справедливо. А деж він бере тютюн?

— Від вас зі стола.

— Так? В такім разі пришліть його до мене.

По відходї ґувернантки Биковський сїв на фотель перед бюрком, зажмурив очи й зачав думати. Він рисував собі в гадках свого Сергія чомусь з величезним, аршиновим папіросом, в облаках тютюнового диму, і ся карикатура приневолила його усьміхати ся; в тій же хвили поважне, зажурене лице ґувернантки привело йому на память давно минулий, на половину забутий час, коли куренє в школі, чи між дїтьми дома, будило в педаґоґах і родичах дивний, не зовсім зрозумілий перестрах. Се був власне перестрах. Хлопців без милосердя сїкли, виганяли з ґімназії, псували їм житє, хоч ані один з педаґоґів і батьків не знав, в чім властиво лежить зло і переступність куреня. Навіть дуже розумні люди не вагались воювати правдою, котрої не розуміли. Евгеній Петрович згадав свого директора ґімназії, дуже образованого й добродушного дідуся, котрий так лякав ся, коли застав ґімназіяста з папіросом, що блїд, безпроволочно скликав надзвичайну конференцію і засуджував провинника на вигнанє. Вже видно таке суспільне правило, що чим більше зло незрозуміле, тим лютїйше й грубше борють ся з ним.

Згадав прокуратор двох-трох вигнаних, їх пізнїйше житє і не міг подумати про се, що кара дуже часто чинить більше шкоди, ніж сам переступ. Живий орґанізм має ту прикмету, що швидко приладжуєть ся, привикає і принюхуєть ся до всякої атмосфери, инакше людина повиннаб що хвили відчувати, який нерозумний підклад має його духова діяльність і як то ще мало сьвідомої правди й певности навіть в таких відповідальних, страшних своїми наслідками діяльностях, як педаґоґічна, правнича, літературна....

І тому подібні гадки, легкі й розкидані, які випливають тільки в утомленім мозку на спочинку, заходили в голові Евгенія Петровича; невідомо відки вони зявлюють ся, лишають ся в голові недовго і, здаєть ся, лазять по поверхні мозку, не забираючи ся далеко в глубину його. Для людий, що обовязані цілими годинами й навіть днями думати урядово в однім напрямі, такі свобідні, домашні гадки служать певним комфортом, приємною вигодою.

Була девята година вечером. На горі, над стелею, на поверсї хтось ходив з кута в кут, а ще висше, на другім поверсї чотири руки грали ґами. Ходженє чоловіка, що мусів, судячи з нервового ходу, або про щось думати з болем, або хорував на зуби, і однотонні ґами надавали вечірній тиші щось дрімливе, що заохочувало до лїнивих мрій. Через два покої в дитячім розмовляли ґувернантка і Сергій.

— Па-па приїхав! — заспівав хлопчик. — Папа при-ї-хав! Па! па! па!

— Votre père vous apelle, allez vite!*) — крикнула ґувернантка, пискнувши, як наляканий птах. — До вас кажу!

„Але щож, одначе, я йому скажу?" — подумав Евгеній Петрович.

Але перше ніж він встиг щось надумати, в кабінет вступив його син Сергій, хлопчик семи літ. Се була людина, що тільки з одежи можна було вгадати, що се мущина: слабонька, білолиця, крухенька... Він був слабкий тілом, як теплярняна ярина, і все в нім здавало ся незвичайно ніжним і мягким: рухи, кучеряве волосє, погляд, аксамітна курточка.

— Здоров був, папа! — сказав він мягким голосом, вилазячи батькови на колїна й хутко цілуючи його в шию. — Ти мене кликав?

— Почекайте, почекайте, Сергій Евгенич! — відповів прокуратор, віддалюючи його від себе. — Заким будемо цілувати ся, треба нам поговорити і поговорити серіозно... Я на тебе злий і більше тебе не люблю... Абись знав, братику: я тебе не люблю, і ти менї не син... Так.

Сергій подивив ся пильно на батька, потім перевів очи на стіл і здвигнув плечима.

— Щож я тобі зробив? — запитав він, заклопотано моргаючи очима. — Я нині у тебе в кабінеті ані разу не був і нічого не рухав.

— Щойно Наталїя Семенівна скаржилась менї, що ти куриш... Чи правда се? Ти куриш?

— Так, я раз курив... Се правда!

— От видиш, ти ще й брешеш на додаток, — сказав прокуратор, хмурячись і тим маскуючи свою усьмішку. — Наталїя Семенівна два рази виділа, як ти курив. Значить, тебе зловили на трох негарних учинках: куриш, береш зі стола чужий тютюн і брешеш. Три вини!

— Ах, та-ак! — нагадав собі Сергій і очи його усьміхнулись. — Се правда, правда! Я два рази курив: нині і перше.

— От видиш, що не раз, а два рази... Я дуже, дуже з тебе невдоволений! Перше ти був добрий хлопчик, але тепер, я виджу, попсував ся і став злий.

Евгеній Петрович поправив на Сергію ковнірик і подумав: „Щож йому ще сказати?"

— Так, не добре, — говорив він знов. — Я не сподївав ся того по тобі! По перше, ти не маєш права лазити до чужого стола й брати тютюн, що не належить до тебе. Кождий чоловік має право користати тільки із свого власного добра, а коли він бере чуже, то... він недобрий чоловік! (Не то я йому говорю! — подумав Евгеній Петрович). На приклад, Наталїя Семенівна має куферок з сукнями. Се її куферок і ми, себ то ані я, ані ти не сьміємо рухати його, бо він не наш. Правда? Ти маєш коника й образки... Я-ж їх не беру? Може бути, що я й хотів би їх взяти, але... вони не мої, а твої!

(Дальше буде).

*) Батько вас кличе, ідіть борше.

Патріотичний обовязок!

Добра нагода на поміч!!
Удар до покінченя війни!!!

Підпишіть ся нині на
БОНД ПОЖИЧКИ СВОБОДИ.

Се є гіпотека (морґеч) на Злучених Державах, яка приносить $3\frac{1}{2}\%$ відсотків, платних піврічно.

ОДИН ДОЛЯР

потрібний на те, щоби започаткувати підписку на 50-доляровий бонд.

Маєте його сплатити до 30. серпня 1917.

Поспитайте якогонебудь банкира, почтмайстра, експресового аґента або купця.

Він дасть Вам близші поясненя!

За пораду і поміч в тій справі не платить ся нічого.

ЗРОБІТЬ СЕ ЗАРАЗ НЕ ВІДКЛАДАЮЧИ!

TREASURY DEPARTMENT,
1917 Liberty Loan—**Form No. 1.**
Loans and Currency.

LIBERTY LOAN.

APPLICATION FOR BONDS.

This application should be transmitted through the subscriber's bank, trust company, or other agency acting on his behalf, or it may be filed direct with the Federal Reserve Bank of his district or the Treasury Department at Washington.

Dated.........................

To the Secretary of the Treasury:

According to the terms of Treasury Department Circular No. 78, dated May 14, 1917, the undersigned hereby apply for $............par value of the 15—30 Year 3½ Per Cent Gold Bonds of the United States, and agree to pay par and accrued interest for any bonds alloted on this application. The sum of $............is inclosed, being 2 per cent on the amount of bonds applied for (or payment in full for the one $50 or the one $100 bond applied for).

Signature of subscriber, in full, ...

Andress—Number and street, ...

City or town, ...

County, ... State, ...

NOTE.—It is desirable that the following information be furnished by the applicant:

1. If full payment is to be made before final installment date indicated in the circular, what will be the date of such full payment?............
2. If it is expected that future payments will be made by check, upon what bank or trust company will such checks probably be drawn?

Name of bank or trust company:........................

Address: ....

3. What, if any, particular denominations of interim certificates are desired?........................
4. Through what, if any, bank or orther agency is this application transmitted? ....

„SVOBODA", Ukrainian Tri-Weekly, 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Ніколи передтим не було щось подібного, як поклик о підписуванє Пожички Свободи 1917 р.

Причини і наслідки сеї пожички є і будуть ріжнородні. Вона послужить передівсім до віднесеня побіди у сій війні за свободу, демократію і вільність.

Вона без найменьшого сумніву принесе скорий конець нищеню людського житя і майна, яке тепер довершуєть ся в такій мірі, якої не знає історія.

Вона буде товчком до утвореня тривалого мира в цілім сьвіті.

Услівя Пожички Свободи 1917 р. є того рода, що кожда доросла людина нашого краю зможе дати незбитий доказ льояльности й патріотизму через безпроволочну підписку.

А вкінци популярна участь у тій пожичці буде мати тенденцію утвореня правдиво національного почутя американїзму, яке злучить ріжні народности нашої великої републики в одну найбільшу націю на сьвіті.